

بررسی اثربخشی طرح تعالی و تدبیر مدیران مدارس بر کیفیت برنامه ریزی درسی مدارس

ولی الله زارع اسحقی، حسین خیری نیا

چکیده

هدف کلی از پژوهش حاضر، بررسی اجرای طرح تعالی مدیریت مدرسه بر بهبود کیفیت برنامه ریزی درسی مدارس متوسطه دوم شهرستان آمل می‌باشد. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش، توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری آن را کلیه مدیران متوسطه اول و دوم شهرستان آمل به تعداد ۱۴۹ نفر تشکیل دادند. بر اساس جدول کرجسی و مورگان ۱۰۷ نفر انتخاب شدند. برای انتخاب آزمودنیها روش نمونه گیری طبقه ای نسبی به کار گرفته شد. جهت جمع آوری داده‌ها از پرسش نامه محقق ساخته در ۱۱ محور با ۴۱ سؤال استفاده شده است. روایی صوری و محتوایی ابزار به تأیید متخصصان امر رسید و پایایی آن با استفاده از آزمون ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۱۴ محاسبه شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های تی تک نمونه‌ای استفاده شده است. نتایج نشان داد که: اجرای طرح تعالی و تدبیر مدیریت مدرسه بر بهبود کیفیت برنامه ریزی درسی مؤثر می‌باشد. براساس نتایج می‌توان گفت که شاخص‌های استقرار نظام یاددهی- یادگیری بالاترین میزان اثرگذاری بر کیفیت بخشی برنامه ریزی درسی داشته و در رتبه دوم توسعه توانمندیها و مشارکت انسانی قرار دارد و کمترین میزان نیز مربوط به مدیریت اجرایی و اداری می‌باشد.

کلمات کلیدی: برنامه تعالی و تدبیر، کیفیت بخشی، برنامه ریزی درسی

مقدمه و بیان مسئله

مهم‌ترین عنصر و جوهره آموزش و پرورش و تضمین کننده اثربخشی آن برنامه درسی است. برنامه درسی مهمترین ابزار تحقق بخشیدن به رسالتهای آموزش و پرورش و آینده نقشها و هد فه‌های آن است (فتحی واجارگاه و همکاران، ۱۳۸۸). از این رو برنامه درسی، نقشی محوری در نظام آموزش و پرورش دارد. بنابراین، رهبری آن برای ارائه یک برنامه درسی مناسب و ایجاد نظام آموزشی کارآمد، مهم و حیاتی است. در نظام‌های آموزشی متعهد به بهبود مستمر فرایند آموزش، ایجاد و توسعه یک طرح جامع مدیریت برنامه درسی امری الزامی است تا نظام آموزشی از یک برنامه هماهنگ، متمرکز و منسجم برای بالا بردن میزان یادگیری بهره‌مند شود. همچنین، نقطه تمرکز و سمت و سوی آموزش‌ها را به طرفی هدایت کند که طراحی، اجرا و ارزیابی برنامه درسی در آن تسهیل شود (آویزگان، ۱۳۹۳). مدیران و معلمان برای کسب موفقیت در ارتقای کیفیت اجرای برنامه‌های درسی، به دانش و اطلاعاتی گسترده نیاز دارند، دانش و اطلاعاتی که از منابع موثق و معتبر قابل حصول باشد. مدارس و کلاس‌های درس امروز، بسیار ناهمگن تر و پیچیده‌تر از مدارس و کلاس‌های گذشته‌اند. به دلیل وجود تفاوت‌های فردی و فرهنگی، چه در جامعه دانش‌آموزی و چه در جامعه معلمان و کارکنان مدارس، و نیز به دلیل چندوجهی بودن فرهنگ و محیط مدارس و کلاس‌ها، معلمان و مدیران مدارس به عنوان رهبران آموزش و سکان‌داران چرخه یادگیری، با چالش‌های متعدد و متنوع رو به رو هستند. چگونگی رویارویی با معضلات و چالش‌ها، بدون شک در کیفیت اجرای برنامه‌های درسی، به‌عنوان مهم‌ترین مؤلفه مسئولیتی و کاری مؤثر است (فروزان کیا، ۱۳۸۸).

از جمله عواملی که در این راستا می‌توانند تاثیرات منفی بر کیفیت آموزشی و روند آموزش در مدارس اعمال کنند می‌توان به: الف) وضع آیین‌نامه‌های خشک و انعطاف ناپذیر و غیر شفاف که پس از رفع اشکالات و عیوب آنها آیین‌نامه‌های جدید با مشکلات و اشکالات جدیدی از سوی دیگر سرازیر می‌شوند. ب) سیستم به صورت متمرکز اداره می‌شود، انعکاس یک مشکل از پایین‌ترین رده به تصمیم گیران و مدیران رده‌های بالا شاید چندین سال به طول بینجامد. ج) طراحان کتابها و نظام آموزشی کمتر توجهی به نیازهای واقعی دانش آموزان در همه سطوح می‌کنند و گویی هر مقطع تحصیلی سیستمی مجزا و مستقل از همدیگر عمل می‌کنند و هر کدام اطلاعات گسسته و غیر مرتبط با هم در زمینه‌های اجتماعی و علمی ارائه می‌دهند در چنین سیستم آموزشی از دانش آموزان انتظار حفظ مفاهیم اولیه بعضی از قوانین یا پدیده‌ها بصورت طوطی وار را خواستار هستیم و هیچ توجهی به خلاقیت و ابتکارات دانش آموزان